

Salon kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 2026

Sisältö

1.	Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat	1
	Salon perusopetuksessa	2
2.	Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma	3
	Salon perusopetuksessa	3
3.	Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	4
3.1.	Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa	4
3.2.	Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	4
3.2.1.	Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus	5
3.2.2.	Oppilaan oman äidinkielen tukeminen	5
3.2.3.	Muut kielet	5
3.3.	Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	5
	Salon perusopetuksessa	6
4.	Toimintakulttuuri	9
4.1.	Oppimisympäristöt ja työtavat	9
4.2.	Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet	9
	Salon perusopetuksessa	10
5.	Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen	11
	Salon perusopetuksessa	11
6.	Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki	12
6.1.	Opetuksen eriyttäminen	12
6.2.	Kodin ja koulun yhteistyö	12
6.3.	Opiskeluhoito	13
6.4.	Oppilaanohjaus	13
6.5.	Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista	14
	Salon perusopetuksessa	15
7.	Oppilaan arviointi	16
	Salon perusopetuksessa	16
8.	Todistukset	17
	Salon perusopetuksessa	17
9.	Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana	18
	Salon perusopetuksessa	18

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta ja perusopetuksessa järjestettävästä valmistavan opetuksen lisäopetuksesta. Edellä mainittua opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa¹. Tässä asiakirjassa perusopetukseen valmistavaan opetukseen esiopetuksessa osallistuvasta lapsesta käytetään termiä oppilas.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen/ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurisen taustan tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen/ ruotsin kielen taito, oppilaan ikätaso ja oppimisedellytykset sekä oppilaan mahdollinen aikaisempi varhaiskasvatukseen ja/tai esiopetukseen osallistuminen tai koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Jos oppilaan arvioidaan tarvitsevan erityisen vahvaa opetuskielen taidon tukea valmistavan opetuksen vähimmäistuntimäärän täyttymisen jälkeen, hänet voidaan ohjata perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen².

Perusopetuslain (20a §, 30 §) mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Perusopetukseen valmistavaa opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. (Perusopetuslaki 3a §) Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt (Perusopetuslaki 20b §) luovat pohjan myös perusopetukseen valmistavalle opetukselle.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- /ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen/ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

1 Perusopetuslaki 5 §

2 Perusopetuslaki 5 §

Salon perusopetuksessa

Valmistavaa opetusta annetaan erikseen päätettävissä kouluyksiköissä. Opetuspaikat voivat vaihdella vuosittain oppilasmäärän, oppilaiden ikä- ja taitotason sekä käytettävissä olevien tilojen ja henkilöstöresurssien mukaan. Valmistavaa opetusta järjestetään yleensä erillisissä ryhmissä, mutta opetusta voidaan järjestää myös inklusiivisesti oppilaan lähikoulussa, mikäli se on oppilaan tilanteen ja kokonaisarvion perusteella tarkoituksenmukaista.

Perusopetukseen valmistavaan opetukseen ohjaaminen perustuu kokonaisharkintaan. Arvioinnissa otetaan huomioon, kuuluuko oppilas valmistavan opetuksen kohderyhmään, oppilaan opetuskielen taito, ikä, oppimisedellytykset, koulunkäyntihistoria sekä mahdollinen aiempi esiopetukseen osallistuminen. Oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma ja opetuksen järjestämisen tueksi voidaan käyttää tarkoituksenmukaisia arviointimenetelmiä, kuten opetuskielen taidon kartoitusta.

Salossa valmistavan opetuksen aikana oppilasta integroidaan perusopetukseen hänen ikä- ja taitotasonsa mukaisesti mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Näin tuetaan oppilaan ryhmäytymistä ja osallisuutta kouluyhteisössä sekä opetuskielen oppimista ikätovereiden tarjoamien kielellisten mallien ja autenttisten vuorovaikutustilanteiden avulla. Tavoitteena on tukea oppilaan kotoutumista, opetuskielen taidon kehittymistä, opiskelutaitoja, kouluyhteisöön kiinnittymistä sekä valmiuksia siirtyä perusopetukseen.

Jos oppilaan arvioidaan tarvitsevan valmistavan opetuksen jälkeen edelleen erityisen vahvaa opetuskielen tukea, voidaan Salossa järjestää perusopetuksessa valmistavan opetuksen lisäopetusta. Lisäopetuksen järjestämisestä päätetään lukuvuosittain tarvearvioinnin perusteella. Arvioinnissa huomioidaan oppilasmäärä, oppilaiden kielitaito, kouluhistoria ja ikävaihe. Opetuksen järjestäjä päättää lisäopetuksen toteuttamisesta, laajuudesta ja järjestämistavasta.

Esiopetuksesta perusopetukseen siirtyvän oppilaan kielellisen tuen tarve arvioidaan yksilöllisesti. Suomessa syntyneiden oppilaiden osalta tuki järjestetään ensisijaisesti perusopetuksen tukimuotoina, opetuskielen tukiopetuksena ja suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksena. Perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa.

2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, [valtioneuvoston asetuksessa \(422/2012\)](#) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014](#).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa kuvataan:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- integraatio esi- tai perusopetukseen ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa valmistavan opetuksen aikana ja oppilaan siirtyessä esi- tai perusopetukseen
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Salon perusopetuksessa

Valmistavan opetuksen järjestämisessä noudatetaan tätä opetussuunnitelmaa sekä soveltuvin osin Salon perusopetuksen opetussuunnitelmaa.

Valmistavan opetuksen opetussuunnitelma muodostaa osan Salon kaupungin opetussuunnitelmakokonaisuudesta. Valmistavan opetuksen yhteiset periaatteet päätetään kaupunkitasolla. Valmistavan opetuksen toteuttamiseen liittyviä tarkempia menettelytapoja kuvataan tässä opetussuunnitelmassa sekä Salon perusopetuksen yhteisissä suunnitelmissa, kuten opiskeluhoitoa, kodin ja koulun yhteistyötä sekä kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisia menettelyjä koskevissa suunnitelmissa.

Koulut voivat tarkentaa valmistavan opetuksen käytännön toteutusta lukuvuosisuunnitelmissaan kaupungin yhteisten linjausten mukaisesti. Opetussuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään tarvittaessa valtakunnallisten määräysten, lainsäädännön sekä paikallisten tarpeiden perusteella.

3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1. Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen/ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan, sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten.

Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Opetus on kielitietoista. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistavassa opetuksessa keskitytään esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden sisältöihin ja oppimiskokonaisuuksiin.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon oppilaiden ikä, opiskeluvalmiudet ja tausta. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuurinen tausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää opettavien sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Jos oppilaalla on mahdollisuus osallistua perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetukseen, voidaan myös tällä opetuksella edistää esimerkiksi oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, jos perusopetuksen järjestäjä tämän mahdollistaa. Valmistavan opetuksen päätyttyä oppilas siirtyy perusopetukseen, jossa hän voi tarpeen mukaan opiskella myös perusopetuksessa järjestettävässä valmistavan opetuksen lisäopetuksessa ja/tai edetä opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain.

Yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa on valmistavan opetuksen aikana ensiarvoisen tärkeää eri oppiaineiden tai oppimiskokonaisuuksien opiskeluun integroinnissa ja oppilaiden osallisuuden vahvistamisessa. Erityisesti ryhmämuotoisessa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että valmistavan opetuksen oppilaat tulevat osaksi kouluyhteisöä.

3.2. Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.2.1. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden tavoitteena on kehittyvä peruskielitaito (viite Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen lähtökohtana ovat oppilaalle koulussa ja arjessa merkitykselliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet. Niiden avulla tarkastellaan kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä. Vuorovaikutustilanteita mallinnetaan, pohjustetaan ja harjoitellaan yhdessä opettajan ja vertaisten tuella.

Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille.

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan varhaiskasvatukseen ja/tai esiopetukseen osallistuminen ja koulunkäyntihistoria ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen/ ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen/ ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

3.2.2. Oppilaan oman äidinkielen tukeminen

Oppilaan oman äidinkielen tukemisen tavoitteena on vahvistaa ja edistää äidinkielen osaamista, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä osaaminen luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle.

Jos oppilaalla on mahdollisuus osallistua perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetukseen, opetus noudattaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen ja muiden tahojen kanssa.

3.2.3. Muut kielet

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

3.3. Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan mahdolliset aikaisemmat opinnot ja tuleva perusopetuksen vuosiluokka. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kullekin oppiaineelle ominaiset tekstit ja niiden tyypilliset piirteet ja käyttötilanteet sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistaminen. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet ja sisällöt valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä. Lähtökohtana suunnittelulle ovat esiopetukselle asetetut tavoitteet tai perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja vuosiluokkien välisten siirtymävaiheiden kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet. Eri tiedonalojen tekstitaitojen opetuksessa on tarkoituksenmukaista tehdä yhteistyötä perusopetuksen kanssa.

Valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota matemaattisen osaamisen vahvistamiseen, jotta oppilaalla on riittävä perusta matematiikan opiskeluun perusopetuksessa valmistavan opetuksen jälkeen. Keskeistä on tukea oppilaan lukumääräisyyden tajun, matemaattisten suhteiden ymmärtämisen, laskemisen taitojen ja aritmeettisten taitojen hallintaa.

Oppilaan äidinkieltä tai muuta aiempaa opiskelukieltä voidaan hyödyntää eri tiedonalojen sisältöjen oppimisen tukena. Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä opinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista eri tiedonalojen sisältöjä opiskeltaessa.

Salon perusopetuksessa

Valmistavan opetuksen keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaan suomen kielen taidon kehittymistä, koulunkäyntivalmiuksia, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta oppilaan ikä- ja taitotasolle soveltuvissa perusopetuksen oppiaineissa. Opetus suunnitellaan oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti.

Opetus on kielitietoista. Oppilaan suomen kielen oppimista tuetaan kaikessa opetuksessa ja samalla vahvistetaan oppilaan valmiuksia opiskella eri oppiaineita perusopetuksessa. Opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan ikä, opiskeluvalmiudet, koulunkäyntihistoria, kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta. Oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan oman äidinkielen opetusta ja muuta omakielistä tukea hyödynnetään oppilaan oppimisen ja osallisuuden tukena hänen tarpeidensa mukaisesti.

Jos oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, asetetaan oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Oppilaan perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa kiinnitetään erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen.

Salossa valmistavan opetuksen aikana oppilasta integroidaan perusopetukseen hänen ikä- ja taitotasonsa mukaisesti mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Näin tuetaan oppilaan ryhmäytymistä ja osallisuutta kouluyhteisössä sekä opetuskielen oppimista ikätovereiden tarjoamien kielellisten mallien ja autenttisten vuorovaikutustilanteiden avulla. Integroinnin laajuus ja toteuttamistapa määritellään oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteena on tukea oppilaan kotoutumista, opetuskielen taidon kehittymistä, opiskelutaitoja, kouluyhteisöön kiinnittymistä sekä valmiuksia siirtyä perusopetukseen.

Yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa on Salossa keskeinen osa valmistavaa opetusta. Yhteistyöllä tuetaan oppilaan oppimista, kouluyhteisöön kiinnittymistä ja sujuvaa siirtymistä perusopetukseen. Erityistä huomiota kiinnitetään tiedonsiirtoon, opinto-ohjelman ajantasaiseen päivittämiseen sekä siihen, että oppilas ja huoltaja saavat riittävästi tietoa siirtymävaiheen ratkaisuksista ja tukimuodoista.

Jos oppilaan arvioidaan tarvitsevan valmistavan opetuksen jälkeen edelleen erityisen vahvaa opetuskielen tukea, voidaan Salossa järjestää perusopetuksessa valmistavan opetuksen lisäopetusta. Lisäopetuksen järjestämisestä päätetään lukuvuosittain tarvearvioinnin perusteella. Arvioinnissa huomioidaan oppilasmäärä, oppilaiden kielitaito, koulunkäyntihistoria ja ikävaihe. Opetuksen järjestäjä päättää lisäopetuksen toteuttamisesta, laajuudesta ja järjestämistavasta.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Salossa perusopetukseen valmistavan opetuksen kielenopetuksen pääpaino on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa. Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan suomen kielen taitoa niin, että hän saa valmiuksia osallistua perusopetukseen, toimia kouluyhteisössä ja käyttää kieltä erilaisissa arjen ja opiskelun tilanteissa. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Opetus on kielitietoista. Salossa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että kieli on samanaikaisesti sekä oppimisen kohde että oppimisen väline. Suomen kielen oppimista tuetaan kaikessa opetuksessa ja kaikissa koulupäivän vuorovaikutustilanteissa. Opetuksessa harjoitellaan monipuolisesti kuullun ymmärtämistä, puhumista, lukemista ja kirjoittamista sekä koulussa ja arjessa tarvittavia tekstilajeja ja kielenkäyttötilanteita.

Opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan ikä, aiempi oppimishistoria, mahdollinen varhaiskasvatus- ja koulutausta sekä oppilaan aikaisemmin saavuttama suomen kielen taito. Tavoitteena on, että oppilas saa opetuksessaan riittävästi tukea opetuskielen taitonsa kehittämiseen sekä valmiuksia muiden oppiaineiden opiskeluun. Suomen kielen oppimista tuetaan myös integroimalla oppilasta mahdollisimman varhain perusopetuksen ryhmiin hänen taitotasonsa mukaisesti.

Oppilaan oma äidinkieli

Salossa valmistavan opetuksen oppilaat voivat osallistua oman äidinkielen opetukseen. Oman äidinkielen opetusta järjestetään, jos opetusryhmään ilmoittautuu vähintään neljä oppilasta. Opetusryhmiin ei järjestetä kuljetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja vahvistaa oppilaan äidinkielen taitoa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen osaaminen tukee myös suomen kielen oppimista ja muuta koulussa tapahtuvaa oppimista.

Koulu tukee oppilaan oman äidinkielen säilymistä ja käyttöä yhteistyössä huoltajien kanssa. Mahdollisuuksien mukaan oppilaan omaa äidinkieltä ja muuta kielitaitoa hyödynnetään myös oppimisen tukena eri oppiaineissa ja suomen kielen opiskelussa.

Muut kielet

Salossa perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden muiden kielten opiskelu toteutetaan kunnan kieliohjelman mukaisesti oppilaan valmiudet huomioon ottaen. Oppilaan kielelliset valmiudet, ikä, koulutausta ja opinto-ohjelmassa määritellyt tavoitteet ratkaisevat, missä määrin hänen opinto-ohjelmaansa sisällytetään muiden kielten opiskelua valmistavan opetuksen aikana.

Oppilas voidaan integroida muiden kielten opetukseen hänen taitotasonsa ja kokonaistilanteensa perusteella. Tarvittaessa opiskelu voidaan aloittaa kuunteluoppilaana tai muutoin vaiheittain. Tavoitteena on tukea oppilaan siirtymistä perusopetukseen sekä vahvistaa hänen valmiuksiaan osallistua kielten opiskeluun osana perusopetusta.

Muiden oppiaineiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen suunnittelun lähtökohtina ovat oppilaan aikaisemmat opinnot, ikä, taitotaso, koulunkäyntihistoria sekä tuleva perusopetuksen opetusryhmä. Muiden oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvien osien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita ja Salon perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Opiskeltavat oppiaineet ja sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppilaan valmiuksia siirtyä perusopetukseen ja jatkaa opintojaan Suomessa.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota kunkin oppiaineen keskeisiin käsitteisiin, työtapoihin, välineisiin, teksteihin ja kielenkäyttötapoihin. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan oppiainekohtaista sanavarastoa, tekstien ymmärtämistä sekä valmiuksia työskennellä eri tiedonalojen mukaisesti. Eri oppiaineiden opetuksessa tuetaan samalla opetuskielen kehittymistä.

Salossa muiden oppiaineiden opetuksessa painotetaan sisältöjä, jotka tukevat oppilaan integroitumista perusopetukseen, kouluyhteisöön ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon myös oppilaan kulttuuritausta ja aiempi osaaminen. Oppilaan omaa äidinkieltä ja muuta kielitaitoa voidaan hyödyntää oppimisen tukena oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan.

Matematiikan opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota matemaattisten perusvalmiuksien vahvistamiseen, jotta oppilaalla on riittävä perusta matematiikan opiskeluun perusopetuksessa. Opetuksessa tuetaan lukumääräisyyden tajua, matemaattisten suhteiden ymmärtämistä, laskemisen taitoja, aritmeettisten perustaitojen hallintaa sekä oppiaineelle ominaisen käsitteistön omaksumista.

Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista. Näin vahvistetaan oppilaan osallisuutta, arvostetaan hänen aikaisempaa osaamistaan ja tuetaan oppimista eri oppiaineissa.

Eri tiedonalojen tekstitaitojen opetuksessa tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa. Tarvittaessa oppilasta integroidaan eri oppiaineiden opetukseen hänen ikä- ja taitotasonsa mukaisesti ja integroinnin tavoitteet sekä toteuttaminen kirjataan oppilaan omaan opinto-ohjelmaan.

4. Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuurisista taustoista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014](#). Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat keskeinen osa myös perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria

4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta tai esiopetusta ja koulussa tai esiopetusyksikössä vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuuriin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat oppivat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoja, jotka ovat monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintäteknologista osaamista ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä.

Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

4.2. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen/ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tai esiopetuksen oppimiskokonaisuuksien tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaa ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen

tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen/ ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen/ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Salon perusopetuksessa

Valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille ja on osa koko koulun toimintakulttuuria. Tavoitteena on luoda turvallinen, osallisuutta vahvistava ja oppimista tukeva toimintakulttuuri, joka edistää oppilaan hyvinvointia ja kasvua, kotoutumista sekä kouluyhteisöön kiinnittymistä. Toimintakulttuurissa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta sekä vahvistetaan yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa, toisten kunnioittamista ja hyviä käytöstapoja.

Salossa valmistavassa opetuksessa hyödynnetään monipuolisia, kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja työtapoja. Oppilaalle tarjotaan mahdollisuuksia käyttää suomen kieltä erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella. Työtapojen valinnassa korostuvat oppilaslähtöisyys, osallisuus, toiminnallisuus, eriyttäminen ja kielitietoisuus. Opetuksessa vahvistetaan oppimaan oppimisen taitoja, itsenäistä ja yhteisöllistä työskentelyä, tieto- ja viestintäteknologista osaamista sekä eri tiedonalojen tekstitaitoja.

Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat Salossa luonteva osa perusopetukseen valmistavaa opetusta. Niiden avulla tuetaan oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, opetuskielen taitoa, osallisuutta, kouluyhteisöön kiinnittymistä ja ymmärrystä suomalaisesta yhteiskunnasta. Oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia, oppilaille merkityksellisiä teemoja sekä tarvittaessa yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma.

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet tai oppimiskokonaisuudet, ja niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi esi- tai perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Mikäli oppilas on ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tullut tai muu maahanmuuttajalapsi tai -nuori, jolle laaditaan kotoutumisen edistämiseksi annetun lain (681/2023) mukainen kotoutumissuunnitelma, voi oppilaan oma opinto-ohjelma olla osa sitä.

Salon perusopetuksessa

Salossa jokaiselle perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalle laaditaan oma henkilökohtainen opinto-ohjelma. Opinto-ohjelma laaditaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja tarvittaessa muiden oppilaan opetukseen osallistuvien tahojen kanssa. Tarvittaessa käytetään tulkkausta.

Opinto-ohjelmaan kirjataan oppilaan lähtötaso, oppimistavoitteet, opiskeltavat oppiaineet tai oppimiskokonaisuudet, niiden keskeiset sisällöt ja tuntimäärät, integrointi perusopetukseen, ohjauksen järjestäminen sekä tarvittavat tukitoimet. Lisäksi opinto-ohjelmaan kirjataan arvio perusopetukseen siirtymisen valmiuksista.

Opinto-ohjelma laaditaan valmistavan opetuksen alussa ja sitä tarkistetaan säännöllisesti oppilaan opintojen edetessä. Opinto-ohjelma toimii myös tiedonsiirron välineenä oppilaan siirtyessä toiseen ryhmään, perusopetukseen tai tarvittaessa perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen.

6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välillä ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen pohjautuu suunnitelmallisesti toteutettaviin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin. Nämä on kuvattu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvussa 7³ ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvussa 5⁴. Opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä opiskeluhuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

6.1. Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta.

Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa oppilaan kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen.

Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen/ruotsin kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen/ruotsin kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta.

Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineiden syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisen vaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan tunnistaa ja antaa tukea oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen ja oppimisen tueksi tarjotaan tarvittavia fyysisiä ja digitaalisia oppimisen apuvälineitä.

6.2. Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun tai esiopetuksen yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

3 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

4 Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Tulkkauspalvelun käyttäminen on tarpeellista, jos perheiden kannalta tärkeiden asioiden välittämiseen ei ole yhteistä kieltä. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä tarvittaessa oppilaan jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

6.3. Opiskeluhoolto

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu tai esiopetusyksikkö. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, 1 §).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoollissa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014).

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhooltoon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013, 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien esiopetus- tai kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhooltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhooltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 378/2022, 15a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, 9 §).

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoolta. Opiskeluhooltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhooltaa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, 3 §), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhooltotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkkauspalveluista.

Opiskeluhoollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

6.4. Oppilaanohjaus

valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisen vaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

6.5. Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä

ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Salon perusopetuksessa

Valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista, oppimisen ja koulunkäynnin tuesta, kodin ja koulun yhteistyöstä, opiskeluhollosta sekä oppilaanohjauksesta. Oppilaalla on oikeus samoihin tuen muotoihin kuin perusopetuksen oppilaalla. Jos tuen tarve ilmenee valmistavan opetuksen aikana, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla mahdollisimman varhain. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa, eikä syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista sallita missään muodossa.

Salossa opetusta eriytetään oppilaan kielitaidon, oppimisvalmiuksien, opiskelutaitojen, iän, koulunkäyntihistorian ja muun kokonaistilanteen perusteella. Jokaiselle oppilaalle laadittava oma opinto-ohjelma toimii opetuksen suunnittelun, tuen ja siirtymävaiheiden keskeisenä välineenä. Huoltajien tai muiden oppilasta edustavien tahojen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, ja tarvittaessa käytetään tulkkausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetuksesta, arvioinnista, opinto-ohjelmasta sekä perusopetukseen siirtymisestä ja tarvittaessa jatko-opintomahdollisuuksista.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluholto toteutetaan Salossa osana kaupungin opiskeluhoitosuunnitelmaa. Oppilaanohjauksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelutaitojen, kouluyhteisöön kiinnittymisen ja siirtymävaiheiden tukemiseen. Oppilaan siirtyminen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen suunnitellaan yhteistyössä valmistavan opetuksen opettajan, opetuspalveluiden, vastaanottavan koulun rehtorin, opettajien ja tarvittaessa huoltajien kanssa. Valmistavan opetuksen opettaja välittää opetuspalveluille olennaiset tiedot oppilaan tilanteesta, edistymisestä, kielitaidosta, tuen tarpeista sekä suosituksen sopivasta luokkatasosta. Koulupaikan varmistuttua valmistavan opetuksen opettaja on yhteydessä vastaanottavaan kouluun. Ennen siirtymistä voidaan järjestää tutustumiskäynti uuteen kouluun sekä tarvittaessa integraatiopäiviä tai -viikkoja. Tapaamisessa käsitellään oppilaan opinto-ohjelmaa ja suunnitellaan sen jatkamista vastaanottavassa koulussa. Yläkouluun tai toiselle asteelle siirryttäessä valmistavan opetuksen opettaja tekee yhteistyötä myös vastaanottavan koulun opinto-ohjaajan kanssa. Siirtymän tavoitteena on, että oppilaan koulupolku jatkuu joustavasti, suunnitelmallisesti ja oppilaan tarpeet huomioiden.

Tieto oppilaan valmiuksista, edistymisestä ja tukitarpeista siirtyy suunnitelmallisesti oppilaan siirryessä perusopetukseen sekä tarvittaessa valmistavan opetuksen lisäopetukseen. Kasvatuskeskusteluja, työrauhan turvaamista ja kurinpidollisia menettelyjä toteutetaan Salon perusopetuksen yhteisten linjausten mukaisesti ja tarvittaessa käytetään tulkkausta.

7. Oppilaan arviointi

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan valmistavan opetuksen aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu monipuoliseen havainnointiin ja eri menetelmin kerättyihin näyttöihin valmistavan opetuksen aikana ja sen päättyessä. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Salon perusopetuksessa

Valmistavassa opetuksessa arviointi on ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Arvioinnilla tuetaan oppilaan oppimista, opetuskielen taidon kehittymistä, opiskelutaitoja ja valmiuksia siirtymään perusopetukseen. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan säännöllisesti tietoa opintojen edistymisestä.

Salossa arvioinnissa painotetaan formatiivista arviointia. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään hänen ikä- ja taitotasonsa mukaisesti. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta, oppimisvalmiudet ja kehittyvä kielitaito. Arvioinnin tulee olla oppilasta rohkaisevaa, vahvuuksia esiin nostavaa ja opiskeluun kannustavaa. Lisäksi oppilaan oppimista ja edistymistä seurataan oppimiskeskusteluissa, jotka järjestetään kaupungin perusopetuksen vuosikellon mukaisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen havainnointiin ja eri tavoin kerättyihin näyttöihin. Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytetään sanallista arviointia. Arviointia hyödynnetään oppilaan oman opinto-ohjelman päivittämisessä sekä siirtymävaiheiden suunnittelussa.

8. Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö.

Salon perusopetuksessa

Valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Jos oppilaan opinnot valmistavassa opetuksessa päättyvät ennen opetuksen varsinaista päättymistä, oppilaalle annetaan todistus hänen osallistumisestaan ja suorittamistaan opinnoista. Salossa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytetään yhteistä todistus pohjaa.

9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi suorittaa valmistavan opetuksen aikana jonkin oppiaineen vuosiluokan oppimäärän tai jonkin oppiaineen koko oppimäärän osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin.

Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Salon perusopetuksessa

Valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi sisältyä perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Opintojen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan ikä, aikaisemmat opinnot, osaamisen taso, opetuskielen taito sekä valmiudet siirtyä perusopetukseen.

Jos oppilas osoittaa saavuttaneensa perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot, hänen osaamistaan voidaan hyväksyä osaksi perusopetuksen opintoja voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Tarvittaessa oppilas voi suorittaa opintoja erityisessä tutkinnossa.

Salossa valmistavan opetuksen opettaja, vastaanottavan koulun opettajat ja tarvittaessa aineenopettajat suunnittelevat yhdessä, miten oppilaan osaamista tunnistetaan, miten opintoja voidaan suorittaa valmistavan opetuksen aikana ja suoritukset dokumentoidaan oppilastietojärjestelmään. Oppilaan oma opinto-ohjelma ja tiedonsiirto ovat tässä keskeisiä.